

DIRECTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicării repetate după
învoială

Uniunea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foale bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Ziua copilului

Comitetul central al Uniunii Mariane a Femeilor Române Unite, în ședința sa din 8 Iunie c.r., la invitarea Comitetului Central al Agrului, a hotărât ca în ziua de 8 Septembrie 1935, sărbătoarea Nașterii Precurarei Fecioare Maria, sărbătoare ce poate fi considerată ca ziua familiei creștine, să organizeze pe întreg cuprinsul provinciei noastre metropolitane: o zi a copilului. Scopul acestei manifestațiuni este, să se sublinieze importanța copilului pentru viața Bisericii și a Neamului. Când dușmanii copilului, avortorii, prind cu energie să se înscrie în legile țării (codul penal) îngăduința nelimitată de-a putea ucide copiii în sânul mamei lor, conștiințele creștine trebuie să se unească într-o singură simțire și acțiune și în mod solemn să manifesteze pentru copil.

Buletinul AGRU pune la dispoziția organizațiilor noastre materialul trebuincios, ca să poată organiza ceea ce are efect și cu rod îmbelșugat pentru copii și părinți.

Programul acestei manifestațiuni creștine poate fi următorul: După ce au asistat la Sf. Liturghie, părinți și copii, și preotul va fi vorbit în predică despre darul mare al copiilor, importanța lor pentru Biserică și Neam, se vor aduna cu toții într-o sală potrivită, de preferință școala, unde se va desfășura o ședință solemnă cu discursuri, cântece și recitări de-ale copiilor. Material pentru discursuri se va putea lua din cel publicat în acest număr al „Buletinului Agru”, închinat copilului.

— Tot atunci — sau dacă se va crede mai potrivit în după amiaza aceleiași zile — se va ține o expoziție sau concurs de copii, în cadrul căruia, după alte discursuri potrivite, se vor declara ca vrednice de premiat familiile creștine cu cei mai numeroși copii. Două sau trei familii, din cele mai vrednice, vor fi anunțate Comitetului Central al Uniunii Mariane, Cluj, str. Băii No. 1, care, după rezultatul sosit din întreaga Țară, va premia pe cele mai vrednice, propuse de organizațiile locale ale Reuniunilor Mariane sau ale Agrului. — Organizațiile locale vor putea distribui și ele din resurse proprii premii variate atât copiilor, cât și familiilor numeroase.

Poporul va putea fi pregătit pentru solemnitatea acestei zile printr-o serie de conferințe sau cuvântări, începând cu 3—4 săptămâni înainte și inspirate din materialul publicat în N-rul de față.

Rugăm deci pe toți Părinții protopopi, parohi, pe Doamnele prezidente ale Reuniunilor Mariane, diecezane și locale, pe toți domnii președinți ai Agrului, diecezani și locali, să ia în mână chestiunea organizării acestei zile a copilului, ca ea să reușească demn, amăsurat scopului intenționat de Comitetul Central.

Acesta va fi cel mai bun răspuns pentru aceea care prin legiferarea avortului vreau să sape la temelie Neamului.

Organizațiile noastre se vor arăta demne de marea însărcinare ce li-o dă prin aceasta Comitetul Central al Agrului și al Uniunii Mariane.

În suptele mai amintim, că Sf. Părinte de la Roma a ordonat, ca în ziua de 15 August c.r., în toată lumea catolică să se facă cuminecarea generală a copiilor, întru amintirea marelui eveniment, când papa Pius al X-lea, în 1910, a admis pe copiii ajunși la uzul rațiunii, la împărtășirea cât mai deasă cu Preasfântul Trup și Sânge al Domnului. Organizațiile noastre nu pot sta la o parte când acest eveniment se va prăznuși în toată lumea, ci vor organiza și ele în ziua de 15 August cuminecarea generală a copiilor din parohia lor.

„Buletinul Agru”

In spiritul Bisericii

Tot la problema organizării clerului nostru — Statul chestiunii —
Invățăminte pentru calea de urmat

de Pr. AL. L. TĂUTU

În urma proiectelor alarmante ale d-lui Lapedatu, cu privire la salarizarea clerului, o vie agitație a cuprins pe membrii acestei oroposite tagme, dela o margine la alta a Țării.

Clerul bisericii noastre unite n'a rămas nici el nepăsător în fața primejdiei ce părea că-l amenință serios pe urma acelor proiecte. Se știe că două mișcări sgomotoase s'au pornit în sânul clerului nostru, pricinuite de aceeași primejdie a reducerii salariului și de altfel destul de redus și ciopârțit. Una, mai sgomotoasă, pornită de preoșimea tractului Șimleu, la Apelul căreia s'au intrunit vreo 70 de preoși din toate părțile provinciei metropolitane la Cluj, de unde, printr'un memoriu adresat chiriarhilor noștri, au cerut aprobarea de-a se organiza într'o asociație a clerului unit, mijloc prin care, cred inițiatorii, se vor putea apăra mai bine în viitor interesele materiale și sociale ale clerului.

Alta, mai puțin sgomotoasă, dar se pare mai serioasă, pornită la inițiativa Păr. canonic Agârbiceanu dela Cluj, sub prezidiul căruia s'a și ținut acolo o consfătuire a protopopilor din centrele eparhiale, însoțită de câte un delegat — cu excepția celor din arhidieceză și din dieceza Lugojului. — Aceasta din urmă consfătuire, în adresa ce înaintează înalților arhieriei, preconizează sau sinoade diecezane ținute în toate centrele diecezane în aceeași zi, sau un congres la Cluj, în care s'ar desbata, în baza referatelor ce s'ar face de persoane competente, referate a căror texte și concluziuni s'ar prezenta în prealabil înalților Arhieriei al Bisericii noastre, problema salarizării și a pensionării membrilor clerului nostru.

Iată și subiectele ce cred inițiatorii mișcării a doua că ar fi indicat să se dezbătă în acele sinoade ori la acel congres ce ar urma să se țină: 1. Exponere asupra salarizării clerului, istoric, situația actuală (rap. Păr. Dr. Nic. Brînzeu). — 2. Pretențiile juste ale clerului în legătură cu salarizarea; clarificarea obligamentelor patronale în ce privește beneficiile parohiale preluate de Stat în baza reformei agrare (art. 90 și reg. 117; rap. protopop Gheorghe Maior, Oradea). — 3. Hotărâre asupra stabilirii modalităților de intrare a preoșimii la fondul regnicolar de pensuni al Statului, pentru a fi înalntată Preaveneratelor Ordinariate (rap. M. O. D. Ilie Călduz din Cehul Silvaniei).

Deosebiră între aceste două mișcări, pornite din îngrîșorarea aceleiași primejdii și și cu același obiectiv: găsirea mijloacelor celor mai potrivite pentru a împledeca o nouă reducere a salariilor, și de altfel destul de re-

duse, ale clerului, este următoarea: 1. Întâia mișcare crede că scopul urmărit nu se poate ajunge decât prin organizarea clerului într'o puternică asociație, care să poată să-și spună cuvântul oricând și cu tărie întru apărarea intereselor primejdite ale clerului. A doua mișcare nu vorbește de trebuința unei asociațiuni a clerului unit, ci crede posibilă prevenirea primejdiei actuale prin sinoade diecezane ținute simultan, ori prin ținerea unui congres general al clerului bisericii noastre. 2. Întâia mișcare n'a avut aprobarea prealabilă a înalților Arhieriei, de aceea a fost și oprită, interzicându-se prin autoritățile eparhiale participarea la acel congres neautorizat convocat la Cluj. A doua a avut cel puțin aprobarea prealabilă orală a înaltei Chiriarhii.

Să vedem, pe scurt, pe cât se poate în cadrele unui articol ocazional, obiectivele și mijloacele susținute de ambele mișcări.

Problema înființării unei asociații a clerului nostru nu este nouă. Ea s'a discutat pe larg în organele noastre de publicitate prin anii 1916, 1917, 1918, (cum arată colecția *Culturii Creștine* din acei ani); s'a pus apoi cu o actualitate arzătoare după războiu, culminând în acel congres ținut la Cluj în anul 1919. Totuși trebuie să constatăm că ideea nu este încă pe deplin coaptă, nu este nici suficient lămurită, căci altfel nu s'ar putea explica energica opoziție ce o face ideea de asociație a a preoșilor întregul Cor episcopesc, fără excepție. Problema trebuie principial lămurită, arătându-se, în actualele împrejurări în care trăiește și se află Biserica și clerul nostru, rostul, cercul de activitate și felul de-a acționa al unei astfel de asociații. Principial nu s'ar putea obiecta nimic împotriva unei asociații profesionale a clerului, în și prin care clerul să-și poată apăra interesele sale, de orice natură, când acele ar fi pe nedreptul atacate, de vremece vedem că astfel de asociații există în țări cu veche și frumoasă tradiție catolică (cum este Austria, unde clerul prin asociația sa *Verein des kath. Klerus*, se apără împotriva campaniilor de calomnie și denigrare de care aveau parte, mai ales pe vremuri, pe vremea regimului social-democrat, membrii clerului catolic). Alții vor fi ștind, desigur, alte exemple. Totuși, în vederea scopului arzător ce urmărim acum: o cinstită salarizare a clerului, după meritele și importanța sa în Statul național român, credem că înființarea asociației de care e vorba, nu este un mijloc eficace și, mai ales, oportun. Va trebui să se arate, cu dovezi, rostul și importanța unei asemenea asociații, va trebui, îndeosebi, să se arate felul de funcțio-

nare al acelei asociații pe terenul și în orbita de mișcare, voită și agreată de chiriarhi. Acest ultim element îl socotim esențial, când e vorba de un cler catolic disciplinat, legat la ascultare și supunere față de chiriarh nu numai prin misiunea și calitatea sa, dar și prin jurământul ce îl pune fiecare în mâinile arhierelui înainte de hirotonire. Ce spectacol trist ar fi pentru lume și pentru Biserică, când în întruniri ale proiectatei asociații ar răsună critici și păreri în probleme și chestiuni de interes înalt și nu suficient cuprinse în întinderea lor decât de persoane care le privesc dela o anumită perspectivă și înălțime.

Problema unei asociații a clerului nostru în actuala ei fază și situație, e dinainte menită la o ratare sigură — cum a dovedit-o și ultimul caz cu consfătuirea dela Cluj — dacă în prealabil nu se vor discuta și arăta temelile de funcționare ale acelei asociații. Lucrurile nu se pot forța; trebuie pregătit terenul pentru fiecare lucru bun; până ce o chestiune nu ajunge la cuvenita maturitate, e sortită la nesucces inevitabil.

Poate asemenea considerente vor fi determinat pe inițiatorii mișcării a doua să procedeze mai încet și mai prudent. Având fixată privirea asupra chestiunii ce ne preocupă și ne arde momentan: mizera salarizare a clerului, au preconizat mijloace mai concrete și imediate: sinoade diecezane sau congres general.

Fie-ne iertat a exprima opinia că nu socotim apte nici unul din aceste mijloace preconizate de inițiatorii mișcării a doua. Sinoadele diecezane sunt ocaziuni solemne, rare convocate pentru probleme și chestiuni de interes obștesc, vital, al unei dieceze și în cari vot decisiv are numai Episcopul. Fără să vrem a bagateliza importanța retribuției materiale a clerului, credem, totuși, că nu e problemă care ar fi vrednică de convocarea sinoadelor diecezane, simultan în toate diecezele și la aceste nu se convoacă toți preoșii. Sunt mijloace și metode, poate nu atât de solemne, dar tot atât de eficace prin care se poate ajunge același scop. Ne gândim la forme de manifestare legale și existente azi în organi-

zația bisericii noastre. E vorba de sinoadele noastre protopopești. — Se spune credem pe nedreptul că noi nu suntem organizați. Dimpotrivă, e la cunoștința oricui că în biserică noastră există diferite forme de organizare, pentru toate trebuințele noastre. Pentru cele spirituale avem Asociația preoșilor adoratori, asociațiile pentru misiuni etc. Pentru toate trebuințele avem apoi organizația legală, canonică a tractelor protopopești, respective adunările districtuale, de două ori pe an, în cadrele cărora se pot expune toate doleanțele clerului nostru, toate neajunsurile ce ar interesa viața bisericii sau a clerului. Și în cazul concret, credem că ținerea pe întreg cuprinsul provinciei noastre metropolitane a sinoadelor protopopești extraordinare, în cari să se dezbătă chestiunile puse la ordinea de zi de consfătuirea protopopilor centrali de sub președinția Părintelui Agârbiceanu, ar produce același efect atât la arhierii cât și la cercurile conducătoare ale Statului. Propunem deci în concret, ca referatele întocmite de cei desemnați la consfătuirea protopopilor centrali să se tipărească, să se trimită tuturor districtelor protopopești, să se convoace pe aceeași zi toate sinoadele protopopești, să se dezbătă problema actuală demn și ca rezultat rezoluțiile să se trimită înalților Ierarhi, cari, având un sprijin mai mult, vor ști să-și facă datoria la cel în drept.

Dar agitații sgomotoase, cu spectacol, nu pot să folosească nici cauzel și, în deosebi, nici Bisericii. Iar ce privește oportunitatea organizării clerului într-o asociație specială, să se ia lucrurile dela început; să se discute problema temeinic pe toate fețele și ajungând problema la maturitate să se procedeze la realizarea ei după și cu aprobarea Ierarhilor noștri cari, oricum, dâșii au în primul rând dreptul și datoria de-a se interesa și a promova toate interesele Bisericii și ale clerului, element vital al ei. Mișcările pe de lături, pe lângă că nu sunt eficace, sunt semn de nedisciplina, ceea ce nu trebuie să fie în Biserica noastră.

Agru împotriva calomniatorilor. Tălmăcind indignarea generală, a tuturor credincioșilor Bisericii noastre, conducerea Agrului a dat publicității următorul comunicat:

„Conducerea centrală a Asociației Generale a Românilor Uniți (A. G. R. U.) înflorează cu toată energia campania de pungere începută de unele ziare fără simțul răspunderii împotriva arhierilor bisericii române unite;

declară că face zid de apărare în jurul arhierilor săi, pe care-i înconjoară cu deopotrivă dragoste, respect și devotament;

și exprimă regretul și mirarea că asemenea infamii au putut vedea lumina tiparului îndrumă pe toți membrii săi să răspundă cu boicotul disprețului împotriva acelor ziare fără scrupul, cari nu se sfiesc a trage în noi orice e sfânt și respectabil în această țară spre nespusa pagubă a principiului de autoritate însuși în Biserică și Stat. — pt. președintele: ss. Dr. Alex. Borza prof. univ. ss. Dr. Alois L. Tăutu canonic, director spiritual.

Pelerinaj la Nicula. Sanctuarul Preacuratei dela sf. mănăstire Nicula este cunoscut în tot Ardealul. La fel marile pelerinaje ce se fac, la acest loc al darurilor, de sărbătorii Adormirii, la 15 August. — Este un bun semn al vremilor faptul, că aceste cucernice drumuri de închinare cresc în amploare an de an. Mulțimi tot mai mari ostenesc la icoana Maicii sfinte, pentru a trăi acolo zile de odăvărata înnoire sufletească.

Așa va fi, fără îndoielă, și anul acesta Comitetul organizator al pelerinajelor, în fruntea căruia stă p. canonic Dr. V. Bojan a luat toate măsurile, pentru ca evlavioșii călători să găsească la sanctuar toate mângâierile sufletești. Trei zile întregi, începând cu 12 August, slujbele sfinte, predicile, spovedniile și cuminecările nu vor conțeni. Din zor și până în zori, glasul de rugă nu se va opri lumina dela altar nu se vor stinge și valul cântărilor, în biserică și în jurul ei, nu amuși. Trei zile întregi închinare Domnului Maicii Preacurate. — Va fi, fără îndoielă, un prilej rar de înălțare sufletească și de întărire a credinței.

□ □ Foia „Unirii” □ □

La chestia organizării

Ultimele observări ale unui preot dela sate

Tagma preoțească stă din 3 părți principale: I. *Arhieriei*, II. *canonicii*, *Vicarii*, *protopopii* și III. *preoșii din cura animarum*. De toate aceste trei părți trebuie să ținem cont când discutăm organizarea preoșimii. Fiecare din ele trebuie să-și poată spună cuvântul, fiindcă fiecare își are rostul și chemarea sa specială în Biserică...

Părintele „Senior”, în minunatele Sale scrisori din *Cultura Creștină* de pe vremuri, le aseamănă cu cele 3 părți principale ale unei case. Asemănare admirabilă și plină de învățăminte pentru toți cei care o meditează mai adânc. — Coperișul casei scutește întreg edificiul. El este expus arșiței soarelui. În el se opresc picurii ploilor. Pe el îl lovește grindina și fulgerele. Asupra lui cad toate urgiile naturii. Dacă în el se face o stricăciune cât de mică, prin aceea vine pierrea întregului edificiu. — Păreții casei țin căldura. Dau siguranța și odihna. Prin ferestrele și ușile din păreți intră lumina, căldura soarelui. Prin ele se reînprospetează aierul. Dacă păreții nu sunt bine încheiați, dacă ușile și ferestrele sunt slabe, șueră vântul, intră dușmanii și hoții în casă. — Coperișul dinpreună cu păreții stau pe fundament, să razimă pe temelle. Dacă fundamentul

e sănătos, edificiul e trainic. Dacă e slab, cade și acoperișul, se dărâmă și păreții.

Istoria ne este martoră, cum Arhierii buni au ridicat Biserica, iar cei răi au slăbit-o. Dușmanii Bisericii totdeauna au lovit în Arhierii. Pe ei cearcă a-i vătăma, Dușmanii știu că *bătând păstorul se vor risipi oile*. — Când biserică noastră a avut canonici, vicari protopopi conștiinți de slujba lor, biserică a înflorit, instituțiile ei au progresat și dușmanii vorbeau au respect de Biserica noastră. Parohiile cari au noroc să primească preoși buni, zeloși în predicarea cuvântului Domnului cu fapta și cu vorba progesează uimitor în toate și dușmanii credinței n'au ce căuta acolo.

Coheziunea așa de strânsă dintre celea 3 părți ale tagmei preoțești exclude o altă organizare decât aceea pe care o are Biserica noastră din străvechi timpuri. sinoadele protopopești, diecezane, provinciale sau naționale. — În aceste s'au întrunit înalțașii noștri: arhierii, canonici, vicari, protopopi și parohi ai satelor. Aici și-au spus cu toții cuvântul leal, sincer. Aici au adus hotărâri în toate chestiile sufletești și materiale ale bisericii, ale școlii — filcă a bisericii — ale preoșimii. Aici au primit rapoarte despre rezultatul deciziunilor sinoadelor. Aici se dădea răspuns la toate întrebările adresate fie de cel mic, fie de cel mare. Aici se făceau socoteliile tuturor fondurilor pe care le avea Biserica.

Cum discutau antecesorii noștri în sinoade

toate și cum lucrau pentru bunăstarea bisericii școlii, a preoșilor și a credincioșilor, o poată constata oricine care studiază actele ce se păstrează ici colo prin arhivele parohiale unde a fost cândva sediu protopopesesc.

În mica bibliotecă a parohiei mele se află tipărită o broșură de 28 pagini: „Protocolul Sinodului protopopesesc alor 2 tractate Blaj și Bîia, ținut la 7 și 8 Martie 1864”. — Voleu reproduce din ea câte ceva. Spre a se vedea, că avem „organizare” și că în cadrul ei putem și trebuie să discutăm toate problemele ce ne interesează. — Protopopul Blajului adm. prot. al Blaj, canonicul Ioan Negrușiu în vorbirea de deschidere arată între altele, toată evidența lipsa ținerei sinoadelor tractate în tot anul și aceasta pe baza praxei bisericești primitive, uzitată și la noi până în timpurile mai noi cu toată scumpătatea... ca în sinoade să și descopere preoșii lipsele și greutățile, așa cât dacă acelea atârnă dela dâșii prin consultarea comună să o delătore, iar încât acestea pretind o vindecare mai de sus, cu oțăr comune să se întoarcă la locurile competente, ca să-și exopereze posibila vindecare...”

După vorbirea protopopului cetim în procesul verbal: „Toată adunarea sculându-se și recunoscând necesitatea Sinoadelor actuali roagă presidiul să anunțe ca un concluziu este din dorința ecumenică a Sinodului postulatului respective *îndatorirea* de a se ținea Sinoade tractuale în tot anul”. La pag. 19 cetim în p.

Strălucirea serbării a va înălța participarea Preasf. Iuliu al Clujului, care va pontifica liturghia solemnă în ziua de praznic și va vesti mulțimilor cuvântul evanghelic. — Indemnăm pe toți cei cari pot să ia parte la acest mare pelerinaj!

Familii numeroase

(—). „Unirea“ a scris mult despre această problemă. Și va mai scrie. Fiindcă este capitală pentru viitorul nostru. Ca neam și ca Biserică, răzămăm pe această temelie: familia. De sănătatea căminului familiar depinde viața ori moartea noastră. Progresul și declinul, destrăbălarea și sporul în virtute, stau închise în leagănul din casele noastre.

Și prima problemă care se pune este, firește: existența leagănelor. Copii mulți! În această lozincă stă biruința ori pierirea. — Nu numai pentru noi. Problema trece peste granițele naționale și se pune, astăzi, ca una de existență pentru toată rassa albă. Și, deodată cu ea, pentru toată „civilizația albă“. În ultimele decenii, natalitatea scade înspălmântător în toată Europa. În alte țări, poate, în procente mai mari decât la noi. Nici noi nu ne putem legăna însă în iluzii. Nașterile scad și la noi din an în an. Banatul moare. De-acolo, molima se întinde. Și, să nu se uite, că răul e dată pornit, se va opri mai greu decât alurea. Fiindcă noi trăim în condițiuni igienice mai rele. Mortalitatea infantilă e îngrozitoare. Simțul moral e scăzut. În curând se va da drumul doctorilor să omoare fără milă copiii în sânurile mamelor! Și acțiuni de apărare nu se văd. Nu avem, deci, nici măcar conștiința primejdiei care ne paște.

Totuși, ea bate la ușă. Ar fi tragic s'o observăm prea târziu. Până mai e vreme, trebuie să facem tot ce putem pentru înlăturarea ei. Toți factorii cheamați, să-și dea mâna la această acțiune salvatoare. Măsurile unilaterale nu ajung. — Trebuie să se trezească la realitate Statul. Acum nu avem o politică familiară. Dimpotrivă, avem una antifamiliară. Cum se vedește în sistemul ajutoarelor date funcționarilor cu copii. — Nici societatea, ca atare, nu

se mișcă. Mari opere sociale pentru întărirea familiei, nu se văd. În toată țara abia există câteva „leagăne“ și „maternități“. — Ca și când n'ar fi.

Biserica, are și ea rol hotărâtor în această problemă. Care de și are multe laturi economice și sociale, pe cari trebuie să le îmbrățișeze Statul și societatea, totuși este în primul loc de ordin moral. Se debate în adâncul conștiințelor. Unde numai duhovnicul poate pătrunde. — Biserica și-a împlinit deci datoria față de problema „familiiilor numeroase“ în măsura în care vestește evanghelia și întărește moralitatea. Și va trebui să stăruie încă, cu puteri sporite, pe măsură ce crește pericolul, în această acțiune.

Atâta însă nu-i destul. Ea trebuie să fie — și în ce privește Biserica noastră, constatăm cu mulțumire că și este, cu adevărat — trîmbița de alarmă generală pentru salvarea căminului și a vieților nenăscute încă. Să sgu-dule conștiințele. Să pună în fața tuturor primejdia. Să înduplece Statul și Societatea la fapte. Acest rost îl are laudabila inițiativă a „Uniunii Mariene a Femellor Unite“ și a „Agrului“, de care e vorba pe pagina întâie a acestui număr. „Ziua copilului“ pe care o pregătește, o inițiativă admirabilă. Trebuie să-i dăm atențiunea cu toții, pentru reușită.

În toate chipurile, ce ne stau la îndemână. Între altele: *cu sacrificii materiale*. Deodată cu îndrumările date pentru „ziua copilului“, Buletinul „Agru“ lansează și un apel către obștea credincioșilor. Deschide o „Listă de subscriere pentru premiarea familiilor numeroase“, care se va face cu ocazia concursului proiectat pentru ziua copilului, 8 Septembrie c. — Este datoric și creștinească și românească, să dăm răspunsul cuvenit la acest apel. Mult ori puțin, care cât poate; de dat însă să dea fiecare. Este o acțiune mare, care trebuie să aibă reușită deplină. — Contribuțiile să se trimită la adresa Comitetului Central Agru, Cluj, (Str. N. Iorga 6-8) cu indicația precisă; *pentru premiarea familiilor numeroase*.

Dumnezeu să ajute!

XIII. „Cu privire la institutul Sinoadelor dieceane sinodul tractual exprimă adâncă s'a durere că văd neîngrijit și împedecat acesta institut salutar pentru viața bisericească, pe care biserica noastră ca credincioasă conservatoare a datinelor vechi bisaricești până în timpurile mai noauă l'a conservat... În acest obiect să se aștearnă o suplică subscrisă de către toți parohii prezenți în Sinod, către Ven. Ord. Metropolitan... Să dispună lucrurile așa în cât clerul Archidiecezei cât mai curând să poată conveni spre a-și exprima lipsele și dorințele în un Sinod diecezan“. — La pag. 24 și 25 se tipărește cererea înaintată Ordinariatului ca să binevolască a conchema Sinod diecezan. Urmează dezbaterile celor 14 obiecte toate, în interesul bisericii, școlii, credincioșilor și a preoșimel.

Sub p. VII. aflam scris: Președintele cunosând starea mizeră a preoșimel gr. cat. a propus la ordinea zilei consultarea despre îmbunătățirea sorții preoșilor gr. cat.

Urmează concluziile discuțiilor în p. a, b, c, d, pe cum și o adresă către capul bisericii... „Să vă îndurați atât la Malestarea. S'a cât și la înaltul regim a stării împlinirea dorinței Preoșimel, a arăta prin un memorandum starea cea mizeră a preoșimel“...

Așa să constătuia preoșimea română din vechime. Așa era în Archidieceza Blajului. Așa era în eparhia unită de Oradea Mare, cum

scria pâr. Boroș, — vezi Cult. Creșt. 1922. Dacă nu s'a ajuns uneori la rezultat, ori nu s'au ținut Sinoadele cum și când ar trebui, de vină sunt oamenii și nu instituția.

Să nu osândim instituția pentru vina oamenilor.

Să nu o abandonăm, organizând alta, pe care tot oamenii sunt chemați să o conducă.

Să reinviem instituția Sinoadelor, căci numai așa va fi posibil a să susținea și întări încrederea necondiționată a clerului din afară și alipirea lui față de scaunele arhieresti, care e condiția sine qua non a dezvoltării normale și sănătoase a bisericii noastre!

Nu mai în felul acesta i-s'ar face dreptate clerului din cura animarum, care formează majoritatea covârșitoare a preoșimel, ascultat fiind și el în lucruri, cari în primul rând îl interesează pe el.

Biserica noastră stă în fața unui viitor foarte greu. Pentru asigurarea dezvoltării ei sigure și rodnice trebuiesc luate cu energie măsurile celea mai eficace.

Orice considerații de altă natură — din sânul oricărei pături a clerului, — trebuie să dispară în fața marelui probleme de a fi sau a nu fi a bisericii noastre.

Un preot

Citiți și răspândiți „UNIREA“

Tot cea veche e mai bună! E vorba de căsătorile și de un reformator al ei. Un învățat american, Lindsey cu numele, scrisese nu de mult o carte care a făcut vâlvă. Scria pe gustul tineretului: „Căsătoriile camarăderești“ le găsla minunate. Adică așa: trai băbacă, fără lege și fără urmări!

Acum s'a speriat singur de ce a făcut. Vede că în America este o mare criză a familiei. Iubirea liberă și „căsătoriile“ lui produc adevărată anarhie sexuală. Prevede, din asta, adevărată catastrofă. De aceea face pocăință publică. Trebuie neapărat să ne întoarcem la religie, la educația morală și la căsătoria de modă veche. „Pe mine mă consideră lumea drept înaltor, — scrie el — mărturisesc însă că mi-am schimbat părerile și socot mai bună căsătoria veche decât pe cea nouă. Am ajuns la convingerea, că strămoșii au fost mai fericiți decât noi“.

Dă-ne Doamne, mintea de pe urmă a.. americanului!

Știri mărunte

Personale. Preaven. Ordinariat arhiepiscopesc a făcut următoarele numiri de profesori titulari-provizori la institutele secundare de învățământ din Blaj, pe ziua de 1 Septembrie 1935: La liceul de băieți: Dr. Ioan Suctu (la catedra de religie); Nicolae Comșa (română-latină); Pavel Dan (română); Sigismund Toduța (muzică); Victor Crețu (educația-fizică). — La liceul de fete: Dr. Gavrilă Pop (religie); Dș. Margareta Trifan (educația-fizică); — La școala normală de învățatori: Dr. Tit Liviu Chinezu (religie); Isaia Cristlan (științe naturale); Dr. Virgil Fulcea (desemn-caligrafie); — La școala normală de învățătoare: Dș. Veturia Bura (muzică); — La școala comercială de băieți: Emil Pintican (l. germană, și corespondența comercială); — La școala de menaj: Dna Minerva Olean (partea literară); Dș. Maria Socol (științele menajului); Dș. Zorica Bude (lucru de mână), — Același a numit pe pâr. Vasile Ersen din Goren, adm. parohial la Filpișul mare (distr. Reghin); pe pâr. Nic. Chindea din Vălișoara adm. paroh. la Cacova (distr. Aiud).

Papa la reședința de vară. Miercuri, în 31 Iulie, Sfântul Părinte a părăsit Vaticanul, luându-și reședința la Castel-Gandolfo. Aici toate au fost pregătite din bună vreme pentru primirea Pontifului, care va rămâne acolo întreaga luna August și, probabil, Septembrie.

Tot înaltele! Biserica malankaresiană (unită) din Malabar face mereu progrese. După cum cetim în *L'Unité de l'Église*, (nr. pe Maiu-Iunie c.) arhiepiscopul convertit, Mar Ivanios din Tivandrum, în 1934 a primit în sânul Bisericii lui Hristos mai bine de 10.000 iacobiti disidenți. În opera sa apostolică îl ajută de prezent 56 preoți, 27 călugări și 17 călugărițe. Așa s'a făcut că anul trecut a ridicat 6 biserici noi și a înființat 28 noi posturi misionare, o școală superioară și un colegiu. A deschis apoi un seminar superior unde să se completeze studiile teologice ale preoșilor iacobiti ce îmbrățișează Sf. Unire. (Anul trecut a primit 3 atari preoți). În cele 50 de școli ale uniților se dă instrucție la peste 5000 băieți și copile, din familii de ale disidenților.

Concordat cu Sovietele? Nu de mult se lansase, prin presă, această „bombă“: „Reprezentanții lui Litwinow și ai Papii lucrează pentru restaurarea Habsburgilor — Tratatul pentru un concordat între Sf. Scaun și Rusia sovietică“. — Sunt chiar cuvintele de titlu senzational, sub care „Vörkischel. Beobachter“, un

oficios nazist din Berlin, dăduse alarma, în numărul său din 31 Iulie c. — Era vorba, firește, de simple »Invențiuni tendențioase«, pe care »Osservatore Romano« din 4 August le infierează în felul următor: »In istoria născocirilor gazetărești, aceasta din »V. B.« reprezintă culmea. Ea arată cu ce metode grotești încearcă unele cercuri din Germania să impresioneze și să ațâțe opinia publică împotriva Sfântului Scaun«.

Noul Patriarh ortodox al Ierusalimului. Scaunul rămăsese vacant în 14 August 1934, când a murit patriarhul Damian. Neînțelegeri și greutăți diverse n'au permis până acum completarea lui. Acestea înlăturate, arhiepiscopii ortodocși și arhimandriții cari rezidează în Ierusalim au ales, prin majoritate de voturi pe arhiepiscopul din Valea Iordanului, I. P. S. Timotei, de patriarh ortodox al Ierusalimului.

Foștii luptători la Papa. Agenția »Rador« știe din Roma, că în 6—9 Septemvrie c. un puternic pelerinaj de foști luptători va cerceta pe Sfântul Părinte. E vorba de un grup de 15.000, în care vor fi reprezentate organizațiile de foști luptători din toate țările Europei. Nu va lipsi nici România.

Locale. Joi în 15 August, sărbătoarea Adormirii Preacuratei, va predica în catedrală p. Octavian Modorcea profesor la liceul de băieți; iar Dumineca următoare, a noua după Rusalii, p. Dr. Coriolan Pop-Lupu, prof. al Academiei de teologie.

— În tot timpul postului Sf. Marii, se cântă în biserica noastră catedrală, la ora 7 seara, *slujba Paraclisului* Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Se constată, cu vie bucurie, o participare tot mai numeroasă a publicului la această rugăciune minunată.

— Așa cum era cu dreptate și după lege, *moara basilidiană a rămas în categoria morilor fărâncate.* Intreg Blajul și jurul va lua cu plăcere spre știre acest lucru. Precum, cu legitimă indignare a aflat, zilele trecute, seria șicanelor administrative, în urma cărora a fost nevoită să-și închidă porțile după abia câteva zile de funcționare. Deschisă acum din nou, sperăm că va putea lucra netulburată, situația ei de drept fiind deplin lămurită.

Din stea de cinema, — călugăriță. Pasul acesta, pentru atâta lume neînțeleș, l-a făcut nu de mult *Fenny Luxeuil*, cea mai populară dintre actrițele franceze de cinema. În 1927, la concursul instituit de asociația cinematografeilor, a câștigat locul de primă actriță cu un plus de 4000 voturi. Se relevă din viața ei de scenă că i-a plăcut nespuse de mult să joace rolul Sf. Tereza de Lisieux, cu care seamăna la față și față de care avea o venerație specială. Chemarea de călugăriță se dă cu socoteala că i-s'a trezit și întărit în urma sincerei sale străduințe de a înțelege și simți cât mai bine pe eroina sfântă, al cărei rol îl juca pe scenă. — Divină răsplată!

Primul doctor în missiologie. Stăruințele și jertfele catolicismului pentru încreștinarea păgânilor cresc mereu. Acum sunt trei ani, »Papa misiunilor« a deschis o facultate specială, pe lângă universitatea Gregoriană din Roma, pentru științele misiunilor. Această facultate a dat, în 2 Iulie, prima diplomă de doctor în științele »missiologice«. A obținut-o, magna cum laude, P. Toma di Gesù (Francisc Paramoli) din ordinul Carmelitanilor desculți.

Citiți și răspândiți

„UNIREA“

Telefonul „Unirii“

P. Mărișelu. Citiți, Vă rugăm, »Telefonul« dat »Dela redacție«, în numărul nostru trecut.

„Glasul Mohaților“. București. Am primit drăgălașul bilețel pe care ni l-ați trimis, în 4. VIII, de cuprinsul următor: »Renegații dela Blaj (uniții) profitând de cele întâmplate la Maglavit, servindu-se de câteva fraze din articolul dlui Ciocărdia dela Universul, zic că istoria noastră bisericească ar fi formată din povești; ba încă au neomenia să zeflemisească: paraclisele, maslurile și acatistele«. — Răspundem atâta: cel ce scrie gazetă trebuie să știe ceti și să aibă și nițel obraz. Chiar și dacă e călugăr. Vrem să credem, că n'ați știut ceti cecece am însemnat noi, după »Universul«, în legătură cu cazul dela Maglavit. Altfel ar trebui să vă dăm un certificat de omenie, care greu s'ar ascunde sub potcap. Fiindcă în scrisul nostru nici vorbă nu e de bazaconiile pe care ni-le atribuiți. Am zeflemisit, în pomenitul caz, cecece și cucerniciile voastre combateți. Atât și nimic mai mult. De ce pervertiți scrisul nostru? Este permis asta după morala călugăriei ortodoxe? Ca s'o știm!

B. Cluj. Ultimul număr al »Renașterii« pravoslavnice dovedește peremptoriu că d. director Matei a revenit din vilegiatură. Calitatea scrisului arată neîndoios și felul băilor pe care le-a făcut: băi de cătran. Efectul lor a fost groaznic. Judecați și Dv.: Din 12 informațiuni câte are pe pg. 3, nu mai puțin de 5 sunt închinat catolicismului. Exces de dragoste, greu de explicat. Mai strâșnic este însă cuprinsul lor. Într'una, d. Matei așteaptă cu nerăbdare textul concordatului jugoslav, pentru a-și »da seama în ce măsură au fost sacrificate interesele ortodoxe în profitul catolicismului agresiv și disolvant! Că au fost sacrificate, asta e sigur. Dar așa le trebuie sărbilor, dacă n'au consultat mai întâi pe d. Matei! — Alta: d. Matei e furios că Papa vrea să vorbească în cauza Abisiniei, care este »aproape în întregime ortodoxă, și încă din epoca apostolilor«. (Bravo, dom' Matei! Ai aflat cea mai ingenioasă metodă pentru a spori numărul ortodocșilor de pe pământ. Fiindcă, de, în Abisinia nu este nici un ortodox. Cele 4,5 milioane copti, cari formează 43,45% din locuitorii țării, sunt monofiziți, get-beget, toată zădăria. Totuși, ăștia trebuie să fie »ortodocșii« dlui M. Că doar n'or fi Mohamedanii 37,2% sau cei 1,5 milion păgâni, (8,6%?) — Alta: dom' Matei se bucură, că Hitler confiscă averile catolice și dă la cap preoților catolici, cari »se pun deacurmezișul idealurilor național-socialiste«; vrând să arate, prin aceasta, că pravoslavnicul domn Matei nu s'ar pune, doamne fereste, deacurmezișul unor astfel de idealuri. Cecece și credem. — Ar fi prea lung însă să mai continuăm. Citiți înțelepciunea lui Matei în original. Face!

R. G. Sighișoara. Adresați-vă, pentru broșuri, editurii »Presa bună« dela Iași. Deosebiriile dintre religia catolică și cea ortodoxă le găsiți tratate, foarte clar și cu teme științifice, în cartea de »Dogmatică« scrisă de răposatul mitropolit Suciu. Se găsește la »Librăria Seminarială«, Blaj.

M. Chechiș. Am primit abonamentul dela parohiile Cernic, Chechiș, Chendrea, Fișez, Galgăul-Almașului, Gârboiu, Panticeu, Poptelec, Recea-Cristur, Sărata, Sânmihailul-Almașului și Tihan din tractul Dvoastre. Vă mulțumim din toată inima pentru interesul deosebit ce ne arătați.

Oficiul parohial Sanislău. Confirmăm primirea abonamentului pe 1933.

I. Satu-mic. Am primit 600 Lei pe 1930, 1931 și 1932.

B. viile-Apili. Am primit 500 Lei. Achitat până la 31. XII 1935.

Oficiul parohial Cheniz. Chităm primirea abonamentului pe 1932 și 1933.

Școala Normală Română gr. cat. din Oradea

No. 593/1935

AVIZ

pentru cei cari doresc să se înscrie la această școală normală.

În anul școlar 1935—36 școala normală română gr. cat. din Oradea va funcționa cu opt clase.

1.) În cl. I-a se primesc absolvenții de 4 clase primare, în vârstă de cel mult 13 ani impliniți. Cererile de primire se vor înainta Direcțiunii școlii cel mai târziu până în seara zilei de 5 Septemvrie a. c. La cererea legal timbrată, semnată de părintele sau tutorul elevului, se vor anexa următoarele acte: 1. extras de naștere. 2. act de revaccinare. 3. Certificat școlar. 4. Certificat comunal prin care să se arate numărul copiilor din familie, vârsta fiecăruia precum și averea părinților. 5. Certificat comunal prin care să se dovedească că copilul e fiu de cetățean român.

2.) Concurenții vor depune un examen de admitere în ziua de 10 Sept. la ora 8 dimineața. Examenul se va face din l. română, aritmetică, istorie și geografia țării, după programa cl. IV-a primară. Concurenții vor fi examinați și din

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

punct de vedere medical și asupra auzului muzical. Nu vor fi admiși la concurs decât băieții deplin sănătoși și cu auz muzical.

3.) Absolvenții cursului primar complet cu 7 clase, pot fi primiți în cl. III-a normală, dacă vor face examen de diferență de cl. I-a și a II-a secundară la vreun liceu sau gimnaziu.

4.) În clasele inferioare se primesc, în limita locurilor vacante, și elevi dela licee ori gimnazii, în baza unui examen de admitere din materiile principale ale ultimei clase făcute la școala pe care a urmat-o și din violină. Acest examen de admitere se va ține în ziua de 12 Septemvrie. Cei ce reușesc acest examen, se promovează în cl. următoare.

5.) Elevii cari doresc să se înscrie în clasa V-a normală în baza actelor ce posedă, să ceară informații mai amănunțite dela Direcțiunea școlii.

6.) În clasele II—VIII-a se primesc în locurile vacante și elevi dela alte școli normale, însă numai cu avizul școlii normale unde a urmat.

7.) Taxa școlară pentru toate clasele este de 800 Lei, care se va plăti în două rate egale, la înscriere și după vacanța de Crăciun.

8.) Taxa în Internat este de 6000 Lei, care se va plăti în trei rate egale: la înscriere, după vacanța de Crăciun și după vacanța de Paști.

9.) Examenele de corigență se vor face în ziua de 11 Sept. la ora 8 dim. și vor consta din o probă scrisă și una orală. Corigenții vor plăti o taxă de 100 Lei de ficcare materie. Examenele integrale pentru elevii corigenți și pentru cei rămași neclasificați în Iunie se fac în 12 și 13 Septemvrie, și constau numai din probe orale.

10.) Înscrierile se pot face cel mai târziu până în ziua de 13 Sept.

M. On. domni preoți și învățători sunt rugați să atragă atențiunea celor interesați, asupra acestui aviz.

Oradea la 20 Iulie 1935.

DIRECȚIUNEA

Oficiul Parohial român unit Unirea II (Vințul de sus)

Concurs la postul de cantor

Curatorul bisericii unite din Unirea II (Vințul de sus), județul Turda, pentru ocuparea postului de cantor prin aceasta publică concurs pe ziua de 10 Septemvrie 1935.

Retribuțiuni: 8 Jugăre pământ arător, venitele stolare îndatinate, și eventual ocuparea unui serviciu la Pretura din loc.

Doritorii de a ocupa acest post se vor prezenta în una din dumineci ori sărbători până la data fixată, pentru a-și dovedi aptitudinile cantonale.

2-2

Curatorul bisericesc.

Direcțiunea generală C. F. R.

Publicație

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de Luni 19 August 1935, ora 11 a. m., Direcțiunea Mișcării Serviciul M. 5, va ține o licitație publică la sediul Inspecției de Mișcare Brașov, Str. Alexandru Valda Voevod No. 1 pentru: Concesionarea bufetului din stația Blaj.

Condițiunile de licitație se găsesc publicate în Foala Licitațiilor CFR.

Informațiuni detaliate la Inspecția de Mișcare, arătată mai sus, Biroul M. 5. Ad. No. 106544 RA/935.

Direcțiunea Mișcării